

Başkanlık Rejimi ve Hükümetteki Bölünmeler

İçeriği Yazan: [Alphan TELEK](#) [1] Zaman: Cts, 02/10/2010 - 19:30

Referandumdan sonra, Türkiye'nin gündeminde yer alan gerginlik yerini koruyor. Çözülemeyen ve biriken gergin gündem maddelerine her gün bir yenisı daha eklenmektedir. Fişlemeler, tahammülsüzlükler, faili meçhul cinayetler adeta iç savaş yaşayan bir ülkeyi andırıyor. Görünen o ki son günlerde buna önemli bir tanesi daha eklenmiştir. Tayyip Erdoğan ve bazı kurmayları yaza girmeden önce başkanlık sistemini Türkiye'nin gündemine sokmak istemişler ve bunda da nispeten

başarı sağlamışlardı. Kimilerine göre AKP'nin başkanlık sistemini ortaya atarken hedeflediği; bakın buna izin vermediniz, öyleyse yarı başkanlık hayırlı uğurlu olsun söylemiydi. Ancak araya referandum sürecinin girmesi başkanlık veya yarı başkanlık gündemini ertelemişti. Referandumun hükümetin istediği biçimde sonuçlanmasıyla yeni anayasa çalışmaları ile başkanlık rejimi iddiaları yeniden gündeme getirildi.

Başkanlık sistemi için yolun öncelikle 2007 yılında yapılan anayasa değişikliği ile ortaya çıktığını söyleyebiliriz. O zaman da halka bir referandum sunulmuş ve halk cumhurbaşkanını kendisinin mi yoksa TBMM'nin mi seçeceğine referandum yoluyla karar vermiştir... Türkiye seçmeni cumhurbaşkanını halkın seçmesinden yana oy kullanmıştı. Hemen ardından o zamanki anayasaya göre cumhurbaşkanlığı makamında bulunma süresi 7 yıldan 5 yıla indirildi. Bütün bunlar başkanlık rejimi tartışmalarının belli bir plan çerçevesinde ince ince işlendiğini göstermektedir. Başkanlık için yollar 2007 yılında açılmaya başlanmıştır. Hesaplara göre Abdullah Gül 2012 yılında Cumhurbaşkanlığını bırakacak yerine başkanlık rejimi sınırları içerisinde Tayyip Erdoğan gelecektir.

İç ve dış dinamikler başkanlık rejimine nasıl ve nereden bakmaktadır? Bunun için birincil olarak başkanlık rejiminin ne olduğunu ortaya koymalıyız. Başkanlık rejimini Anayasa Hukuku Profesörü İbrahim Kaboğlu'nun yorumuyla buraya koydum: **"Başkanlık rejiminin birinci temel ögesi, devlet başkanının belli zaman dilimi için halk tarafından seçilmesidir."** 2007'de bu birinci temel öge, sine qua non (olmazsa olmaz) şart anayasaya referandum yoluyla girmiştir. Kaboğlu'ndan devam edelim, **"İkinci tanımlayıcı ölçüt, yürütme organının parlamentonun oyuyla ne atanabilmesi ne düşürülebilmesidir. Üçüncü ölçüt başkanın yürütme organı ile özdeş olmasıdır... Şu halde başkanlık rejiminde güçlü bir yürütme organı vardır... Sartori'ye göre bu sistem işleyebilmesi için üç faktöre ihtiyaç duyar: ideolojik ilkesizlik, zayıf ve disiplinsiz partiler ve yerel sorunlara yönelik siyaset."**

İşte Tayyip Erdoğan'ın arzuladığı sistemin dayanakları ve bir anlamda da sonuçları. Bizler bugün insanlarımızın politizasyon süreci için uğraşırken başkanlık rejimi ile birlikte insanlarımız aptallaştırılarak depolitize olmaları sağlanacak. Zayıf partiler ağı içerisinde kontrolsüz bırakılmak ve muhalefetin önünü tıkmak her iktidarın vazgeçilmez rüyasıdır. Muhaliflik, kontrol mekanizması, meclis, demokrasi gibi kavramların içleri boşaltılacak. Örnekleri önümüzdedir.

Kaboğlu'ndan devam edelim, **"Sartori'ye göre başkanlık sistemiyle yönetilen ülkelerin sicili, tek bir istisnaıyla zayıfla berbat arasında değişmekte ve bu da bizi bunların siyasal sorununun başkanlık sisteminin kendisi olup olmadığını düşünmeye sevketmektedir."** Görüldüğü gibi başkanlık rejimine sahip olan ülkeler, ABD dışında, özellikle Güney Amerika'da uygulanmaktadır ve durumları kötü ile berbat arasında değişmektedir. Bu ülkeler Kostarika, Venezüella, Peru vb.dir. Başkanlık rejimini uygulayan ülkelerin sosyo-ekonomik anlamda kötü oluşlarını sadece başkanlık rejimine bağlamak ez az bağlamamak kadar

yanılığa düşmektir.

1980 sonrasında, tüm dünyada, ezcümle sermaye sınıfının uluslararasılaşması bir başka deyişle küreselleşen sermaye, parlamenter rejimlerin ve demokrasi kavramının içinin boşaltılıp düşmesine ve en azından etki alanının zayıflamasına ihtiyaç duymuştur. Bu anlamda dünyanın pek çok yerinde yürütme erkinin gücünü artırıcı; yasama ve yargı erklerinin ise etki alanlarını daraltıcı manevralara sıklıkla rastlıyoruz. Türkiye’de referandumla birlikte, yüksek yargının yani bir anlamda kontrol sisteminin hükümetin eline geçeceğini sezmekteyiz. Yargı üzerinde büyük baskı kurulmasının sebeplerinden biri de bu önem teşkil eden kontrol mekanizmasını yıkarak, yürütmeyi denetimsiz bırakmaktır. Bu anlamda, yürütme erki sonsuz baskı uygulayabilir. Arkasında ki sermaye bağlarını hissederek, tabii. Bugün dünyanın pek çok ülkesi, 1.Dünya Savaşı ile 2.’si arasında yaşanan faşizmin yükselişi, demokrasinin ve demokratik güçlerin çöküşü, meclislerin sahteleşmesini tekrardan yaşamaktadır. Faşizm tekrar yükseliştir. Bunun eko-politik taraflarını irdelemek bir başka yazının konusudur.

Başkanlık rejiminin Türkiye’de uygulanması gerektiği ile ilgili gündem maddesi Tayyip Erdoğan başta olmak üzere AKP’nin bazı kurmayları tarafından ortaya atılınca, doğal olarak buna karşı çıkanlar da oldu. Ancak bu karşı çıkışların en çok ses getireni ve en kuvvetli olanı ne CHP’den ne de MHP’den geldi. Abdullah Gül, Amerika’da Birleşmiş Milletler’in toplantısına giderken başkanlık sisteminin son derece karşısında olduğunu belirten bir röportaj vermiştir. Çünkü bilmektedir ki başkanlık sisteminin Türkiye’de uygulanma olasılığı bir anlamda da AKP içindeki iktidar mücadelesinin yansıması olacaktır. 2007 yılında Tayyip Erdoğan’nın Cumhurbaşkanlığı makamına seçilebilme olasılığı yüksekken, hakkında sara hastası olduğu, üniversite diploması olmadığı yollu haberler çıkmış ve ayrıca muhalif kesimin Tayyip Erdoğan’ı özellikle istememesi sonucu bu makama Abdullah Gül aday gösterildi. Daha sonra çıkan haberlere göre bu durum önce Gül ve Erdoğan’ın eşleri arasında sonra da Gül ve Erdoğan arasında soğuk rüzgarlar estirdi. Öte yandan mesele sadece eşlerin kıskançlıkları ve kişisel iktidar hırsları değil aynı zamanda bir tarikat ve cemaat kavgasıdır.

Tayyip Erdoğan gençliğinden bu yana Nakşibendi tarikatına yakın biri tıpkı Kuzey Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminin lideri Mesud Barzani ve Abdullah Gül gibi. Ancak diğer yandan Gülen cemaatinin Tayyip Erdoğan’nın bile korkacağı ölçüde Türkiye’de etkinliğini artırması ve Abdullah Gül’e desteği AKP kurmayları arasında bir sorun gibi duruyor. Tarikatlar ve cemaatler arasında çekişme olmadığını zannedenler yanılırlar. Örnek vermek gerekirse, İsmailiye tarikatı ile Nur Cemaatinin arası bir süre öncesine kadar açıldı. İsmailağa tarikatı bile Gülen hareketini fazla Amerikancı buluyordu. Hatta bu noktada ulusalcı-Kemalistler’in bir kısmı İsmailağa tarikatına dolaylı yollardan destek verdi. Tarikat ve cemaatler arası işbirliği normal olduğu gibi ihtilaflara düşmeleri de son derece normaldir. Burada asıl önemli olan Türkiye’yi yönetenlerin devlet hiyerarşisine ve amaçlarına göre mi yoksa cemaat ve tarikatların amaç ve hiyerarşilerine göre mi hareket edeceğidir. Ahlaki (etik) bir sorun olmasıyla beraber siyasi bir kaostur aynı zamanda. Devlet kadrolarında bu anlamda büyük bir bozuşmanın olduğunu görüyoruz.

Cemaatçi olmayanın devlet kadrolarına alınmaması devletin hukukuna göre değil cemaatin yasalarına göre işlendiğini göstermektedir. Memleketin her yerinden bu tür haberler geliyor. Üç yıl önce Dağlica baskınından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri sınır ötesine kapsamlı bir operasyon için meclisten tezkere çıkmasını beklerken ve kelimenin en açık anlamıyla bir sefere hazırlanırken, yandaş medya ve basının önemli bir kısmı bu duruma burun büküyor ve adeta istemiyordu.

Sebebi sonradan anlaşıldı: Barzani ve aşireti Nakşibendi tarikatına mensuptu. Nakşibendilik ve Kadirilik Musul bölgesinde yani Kuzey Irak'ta tarihi olan tarikatlardır. Yandaş medyanın sözde aydınları da ülkenin ordusu bir savaşa hazırlanırken tarikati bağlantılarından dolayı Kuzey Irak'a müdahaleye sıcak bakmıyorlardı ve ülkedeki birlik havasını bundan başka ordunun moralini bozuyorlardı. İşte Cemaat'in devlet içinde yapılanmasının ve sosyolojik olarak ta toplumsal bir güç haline gelmesinin en görünebilir sonucu bu hiyerarşi ve sadakat sorunudur. Mensuplarının iradelerini alıp onları birer zombi haline getirmelerini saymıyorum bile.

Cemaatçilik ve tarikatçılık aklın tutulmasıdır. Rasyonellikten ve laisizmden tamamiyle uzaklaşmaktır. Bundan hem insanlarımızı hem benliğimizi kurtarmak ve tarihsel emanetimiz olan değerlerimize ve ülkemize sahip çıkmak son derece önem teşkil etmektedir.

***İbrahim Kaboğlu, Anayasa Hukuku Dersleri (Gözden Geçirilmiş 5.Baskı) s.125-126-128.**

Yorumlar

TARİH YAPANLAR YAKINDA BAŞKANLIK SİSTEMİDE YAPAR.

İçeriği Yazan: MÜCAHİT KUBİLAY Zaman: Paz, 03/10/2010 - 01:52

biz tarih yazmıyoruz , tarih yapıyoruz demişlerdi.
yapılan tarih tutanaklarında , tarihi olaylar olmuştu.
tarihe not tutulurken , makamlar ortaya çıkmıştı.
tarih yapanlara , çeşitli makamlar layık görüşmüştü.

bir parti toplantısında , bir devlet büyüğümüz için ,
son padişah diye pankart açmıştı.
son padişah , pek fazla rağbet görmedi.
beğenilmeyen makam hemen değiştirilmek istendi.
tarih yapanların dalkavukları devreye girdi.
biz genel başkanımızın aşığınız.
genel başkanımız bizim için ikinci peygamberdir dediler.
genel başkanlarını son padişahlıktan ,
ikinci peygamberliğe yükselttiler.

ikinci peygamberlik kavgayı beraberinde getirdi.
tövbe tövbe dendi , estafurullah çekildi.
makam verilmeler tam durdu derken.

taaa uzaklardan , sınır ötesinden ,arap diyarlarından ,
davos zaferinin mimarı için , halifelik ünvanı verilmek istendi.

tarih yapanlar , verilen makamlara karşı çıkmışlardı.
yazıklar olsun denmişti.
beni benzetecekseniz fatihe benzetin ,
yavuz sultana benzetin , kanuni sultana benzetin demişti.
neler oluyor diye şaşırıp kalmıştık.
sultanlık makamıda nerden çıktı şimdi demiştik.
selim makam icat etmiş derler.
ama türk sanat müziğine makam vermiş.
devir değişti.
kendine makamlardan makam beğenenler çıktı.
tarih yapabiliyorlarsa , karşı çıkanlar olmuyorsa ,
makam da yapabilirlerdi.
hemde makamın daniskasını yaparlar.

makamın daniskasının , ta daniskasını yaparlarsa ne olur.
çok basit , başkanlık olur başkanlık.
referandum sonuçları alınmasından yarım saat sonra ,
başkanlık sistemi tartışılmalı denmişti.
sandıkta malı götürmüş , kiminle tartışır ki.
laf olsun torba dolsun.
öyle olur böyle olur , istedikleri an başkanlık sistemi olur.
anlat anlatabilirsen , bu millet seni çok anlar ya.
beraber ıslandık yağın yağmurda diye ,
bir türkü tutturmuşlar , gidiyoruz bakalım nereye kadar.
_____ (üçbeş_köyün_tiriviri_yazarı)_____ SEMERCİ_KUBİ

Başkanlık sistemi ha

İçeriği Yazan: İzzet Kütükoğlu Zaman: Paz, 03/10/2010 - 23:09

Başbakan başkanlık sistemi istiyor ha.
Hadi getir desen getireceği başkanlık sistemi olmayacaktır.
Çünkü, Yurdum siyasetçisine dar gelmeyecek sistem henüz icat edilmemiştir.
Herkes görmek istediğini görüyor. Başkanlık sistemine karşı olanlarda görmek istediğini görüyor.
Eğer getirilmek istenen gerçekten başkanlık sistemi olsaydı, bunu bizim başbakanlarımız istemezlerdi.
Şimdi halk dese ki,başkanlık sistemi istiyoruz.
siyasiler diyeceklerdir ki, Türkiye şartlarına göre bizim başkanlık sistemimizin şöyle olması gerek diyerek, kanadı kolu kırılmış ucube bir rejim getirilip milletin önüne konacaktır!
Yahu biz elli senedir çok partili rejimin sistemlerini getirdik mi?
Başkanlık sistemi için falanca şunu demiş, filanca bunu demiş!
Çok partili sistem için kim ne demiş arkadaş!
Mesela bu rejim neden işlemedi?
Bunu anlayan var mı? Anayasa hukukçusuymuş! Bu düzenin yetiştirdiği hukukçudan ne olur?
Bu düzenin yetiştirdiği hukukçu, bu düzenin neden işlemediğini anlamaz! Anlayamaz!
Sadece üç maddelik bir anayasa reformu ile farklı bir Türkiye varetmek mümkündür.
Ama düzenin yetiştirdiği hukukçular bunu düşünemezler!
Hem anayasa yapmak hukukçu işi değildir. Bu mühendislik isteyen, sistem kurgulamaktan anlayan insanların işidir.
Sistem kurgulamak...
Bu düzen sistem kurgulayacak adam yetiştirir mi?
Yetiştirse idi bu garabet düzen hüküm sürmezdi!
Seçilmiş padişahlık düzenidir bu!

Kimileri buna cumhuriyet diyorlar!

- [Bilim/Kuramsal](#) [2]
- [Güncel](#) [3]
- [İç Siyasa](#) [4]

Kaynak URL (01/05/2024 - 03:24 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/baskanlik-rejimi-ve-hukumetteki-bolunmeler>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/alphan-telek>

[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>

[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>